

innovatieagroennatuur.nl

Innovatie Agro & Natuur | De vele gezichten van stadslandbouw

5-6 minutes

Hoe kunnen we de verstedelijkende wereldbevolking op een duurzame manier van voldoende en goed voedsel voorzien? [ICLEI](#) en [Plantagon](#) hadden me gevraagd om daarvoor enkele ideeën in te brengen tijdens een conferentie in Bonn over Urban Agriculture. ICLEI is een beweging van 12 mega-steden, 100 super-steden en nog eens 900 grote en middelgrote steden in 86 landen, gericht op duurzame ontwikkeling. Zo toog ik dus naar Bonn, door de plensregen in de files langs de oevers van de Rijn.

Stadslandbouw, zult u zeggen, is dat niet iets met moestuintjes op daken van flatgebouwen en op ongebruikte terreintjes her en der in grote steden? Inderdaad, dat is ons beeld van stadslandbouw, maar op deze conferentie ging het vooral over voedselproductie in en om megasteden, als noodzaak om te overleven en als onderdeel van robuuste en duurzame stedelijke ontwikkeling. De context werd toegelicht door de Prince of Wales in zijn openingswoord via [video](#).

Principes van stadslandbouw

Vanuit de invalshoek van de stedelijke voedselvoorziening bestaat in andere landen belangstelling voor concepten zoals [Agroparken](#), [Zonneterp](#) en [ECOFERM](#): intensieve productieconcepten met gecontroleerde productie op basis van gesloten kringlopen. In internationaal perspectief geldt de Nederlandse landbouw als urbaan of peri-urbaan. Voor de echte rurale landbouw moet je in dit beeld naar uitgestrekte gebieden ver buiten de stedelijke invloedssfeer.

Maar niet alleen in Nederland ontwikkelt men duurzame concepten voor stedelijke landbouw. Onder de vlag van [Symbiocity](#) brengt het Zweedse Plantagon innovatieve concepten voor stadslandbouw in de praktijk. Hun ambitie is om wereldwijd 1000 verticale kassen te bouwen, die gebruik maken van stedelijke reststromen zoals CO₂, nutriënten en warmte. Ze hebben nu ook plannen om varkens in de kringloop op te nemen. Zo denken ze 400 miljoen mensen van vers voedsel te voorzien. Plantagon geldt in Zweden als het icoon van innovatie en heeft inmiddels een wereldwijd netwerk opgebouwd. Ze opereren als een combinatie van een NGO en een commercieel bedrijf. Prima initiatief zou je zo zeggen.

Toch was er in de zaal ook flinke kritiek op deze high tech, intensieve productieconcepten. Die kwam vooral uit de hoek van vertegenwoordigers uit ontwikkelingslanden in het ICLEI netwerk. Zij zien dit niet als een oplossing voor de honger en armoede van de bevolkingsgroepen die vanuit het platteland massaal naar

de stad trekken. Zij zoeken het vooral in het toedelen van kleine stukken grond rond de stad aan deze mensen voor hun eigen voedselproductie en voor de verkoop. Plantagon is in hun ogen een Westers bedrijf dat geld wil verdienen aan de ellende van mensen in ontwikkelingslanden. Hier stonden goed bedoeld socialisme en vermeend kapitalisme recht tegenover elkaar.

In een poging om de meningsverschillen niet te hoog te laten oplopen, noemde de voorzitter van de sessie de verschillen vooral semantisch. Maar in mijn ogen was dit toch wel een botsing tussen twee totaal verschillende werelden. Sander Mager, betrokken bij de [Metropolitan Agriculture Innoversity](#), vertelde in de pauze zijn ervaringen met deze kloof. In Detroit, de deels verlaten autostad in de VS, was de arme bevolking begonnen met voedsel te produceren op verlaten stukken grond. Toen het stadsbestuur dit als een kans zag om een professionele stadslandbouw op te zetten en bedrijven hiervoor vergunningen wilde geven, brak de pleuris uit.

Stadslandbouw op flats in New York: Brooklyn Grange

Het betrekken van het kansarme bevolkingsdeel bij dergelijke initiatieven is dus blijkbaar een belangrijke succesfactor. Mij werd gevraagd hoe ik dat zag in het geval van Agroparken. Ik gaf aan dat dit op de eerste plaats werkgelegenheid oplevert en dus een betere inkomenspositie voor laaggeschoolden. En dat het wellicht zelfs mogelijk is om de werknemers producten aan te bieden tegen discount prijzen als onderdeel van hun arbeidsvoorwaarden. Een van de aanwezigen schreeuwde door

de zaal “Wat een belachelijk idee”. Nu is het zo dat elk echt grensverleggend idee in eerste instantie emotie en weerstand oproept. Zo gezien was deze reactie hoopgevend. Maar in dit geval was het ook een signaal dat er achter het woord stadslandbouw zeer diepgewortelde, mogelijk zelfs onoverbrugbare verschillen schuilgaan. High tech Agroparken laten zich slecht rijmen met de behoefte aan eigendom, onafhankelijkheid en zelfbeschikking van de bevolking in megasteden in ontwikkelingslanden.

Via Greenport Venlo reed ik 's avonds een grijs en nat Nederland binnen. Een knap staaltje technisch en organisatorisch vermogen, die ook een belofte kan inhouden voor andere landen. Maar hiervoor is nog wel een lange weg te gaan.

Ma Di Wo Do Vr Za Zo

			1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11	
12	13	14	15	16	17	18	
19	20	21	22	23	24	25	
26	27	28	29	30	31		